

Handläggare
Runa Krehla
Gunilla Sjöblom

Datum
2017-05-22

Diarienummer
KTN-2017-0197

Kulturnämnden

Strategisk plan för utveckling av fritidsklubbar 2017 - 2021

Förslag till beslut

Kulturnämnden föreslås besluta

att godkänna Strategisk plan för utveckling av fritidsklubbar som underlag för fortsatt planering, samt

att ge kulturförvaltningen i uppdrag att utreda förslag till lokalisering av fritidsklubb i området Sunnersta/Valsätra/Gottsunda inför 2018.

Sammanfattning

Fritidsklubb är en öppen fritidsverksamhet som erbjuds barn 10-12 år i enlighet med skollagen. Kulturförvaltningens avdelning Fritid Uppsala driver 21 fritidsklubbar, och KFUM Uppsala en fritidsklubb. Fritidsklubbarna ligger utspridda i hela kommunen. Spridningen av fritidsklubbar är relativt god. Dock finns geografiska luckor där det idag saknas verksamhet, samtidigt som kommunen växer och nya behov av fritidsklubbar uppstår. Syftet med planen är att synliggöra var det saknas fritidsklubbar idag, samt var behov kommer att uppstå och därmed skapa underlag för strategisk planering av nya fritidsklubbar. Denna plan är en fördjupning av ett delområde inom kulturnämndens ” Strategisk infrastrukturplan för kultur och fritid under kultur-nämndens ansvarsområde”.

Ärendet

Skollagen är tydlig i sin skrivning när det gäller kommunens skyldighet att erbjuda fritidshem: "Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem" (Skollagen 14 kap 7 §).

Öppen fritidsverksamhet utgår från barnens behov av fritidsaktiviteter och möjlighet att utveckla intressen. Verksamheten når många av kommunens 10-12 åringar och har en relativt bra geografisk spridning. Idag är månadskostnaden 200 kronor för ett barn inskrivet på fritidsklubb. Barn kan skrivas in på valfri fritidsklubb, oavsett var barnet bor eller går i skolan. Fritidsklubben har en viktig förebyggande roll med bra tillgänglighet, låga avgifter, och en verksamhet som bedrivs på barnens villkor.

I barn- och ungdomsnämndens budgetbeslut inför 2013 (BUN-2012-1407) påtalades att nya fritidsklubbar behöver etableras för likvärdighetens skull. Under planeringsperioden 2013-2015 framhölls att nya fritidsklubbar behövs i innerstaden/Fålhagen, Årsta, Almunge, Gamla Uppsala/Nyby, Gåvsta och Ramstalund samt ytterligare en i Gottsunda. Av de etableringar som det tidigare kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad föreslog återstår idag att etablera fritidsklubb i innerstaden/Fålhagen och Årsta. Inget beslut är fattat då det gäller eventuell fritidsklubb i Gamla Uppsala/Nyby.

Områden med fler än 100 barn som idag saknar fritidsklubb är innerstaden, Gamla-Uppsala/Nyby, Fålhagen, Årsta, Nántuna/Vilan, Sunnersta, Vaksala och Funbo. I Gottsunda/Valsätra bor det i dagsläget totalt 579 barn men området har bara en fritidsklubb som i dagsläget har 75 inskrivna barn på Bandstolsvägen (området mellan Gottsunda och Valsätra.) Här finns troligtvis behov av en fritidsklubb till. Behovet av fritidsklubbar styrs dock inte bara av var barnen bor, utan i ännu högre grad var de går i skolan. I Funbo finns det i dagsläget ingen mellanstadieskola, och därmed är behovet litet av en fritidsklubb i området, men på sikt i takt med att Gunsta fortsätter att växa och det blir en skola i området, kommer det behövas en fritidsklubb.

Kommunens planering för nya och utbyggda skolor är vital för kulturförvaltningens planering av framtida fritidsklubbar. Som exempel kan nämnas att i Lindbacken är behoven av fritidsklubsverksamhet i dagsläget osäker. Det avgörs av om den framtida skolan kommer att rymma mellanstadiebarn eller lågstadiebarn. Utvecklingen måste studeras närmare. I Rosendal planeras det för en fritidsklubb belägen antingen i multihallen eller i skolan. I Gunsta/Funbo bor det redan idag många mellanstadiebarn. Etableras det en skola för barn 10-12 år i Gunsta så kommer behovet av en fritidsklubb vara stort. I Gamla Uppsala/Nyby finns behov av fritidsklubb redan idag, vilket kan lösas på sikt (år 2020) i samband med ombyggnad av Fredrika Bremer skolan, samt vid ny skola i Gamla Uppsala. Kungsängen och Stabby är också områden som kommer att ha behov av fritidsklubbar när nya skolor byggs.

Tidplan och preliminär kostnad utifrån behov och skolplanering

För en större fritidsklubb beräknas kostnaden till 1 100-1 400 tkr per år. Lokalkostnaden är avgörande för den totala kostnadsbilden. Den tidigare barn- och ungdomsnämnden planerade för att etablera två-tre fritidsklubbar/år. Enligt nuvarande demografiska beräkningsmodell för nämndernas budget beräknas kommunbidraget till kulturnämnden öka med ett stigande antal barn och unga i kommunen. Det är i dagsläget oklart om behoven av nyetableringar av fritidsklubbar kan täckas av kommunbidraget. Prioriteringar kommer med största sannolikhet att behöva göras.

Behov av nya fritidsklubbar (beroende av utbildningsnämndens planering av nya eller tillbyggda skolor)

När	Var	Kostnad
Ht 2017	Fritidsklubb på Allis, kan tillvidare täcka behoven i Fålhagen (Kungsängen) och i Årsta.	800 tkr
År 2018	Sunnersta – Gottsunda	1 100 – 2 200 (2 800) tkr
År 2019	Lindbacken (beroende på skoletablering)	1 100 (1 400) tkr
År 2020	Almtuna, Flogsta, Fredrika Bremer (Nyby), Rosendal	4 400 (5 600) tkr
År 2021	Gunsta, Stenhagen Årsta	3 300 (4 200) tkr
År 2022	Gamla Uppsala, Kungsängen, Stabby	3 300 (4 200) tkr
	Totalt:	minst 14 000 tkr

Särskilda krav ställs på lokaler för etablering av fritidsklubbar. De ska gärna ligga i eller i nära anslutning till en skola, alternativt strategiskt placerade mellan olika skolor. En fristående lokal kan vara mer kostnadsdrivande än en lokal belägen i en skola. Sunnersta och Årsta är ett exempel där det finns ett stort behov av fritidsklubb redan idag, men där det inte finns utrymme i befintliga skolor. Frågan om lokalisering av fritidsklubb i Sunnersta som eventuellt även kan ombesörja behovet i Valsätra/Södra Gottsunda, behöver studeras närmare. På kulturnämnden i maj fattades beslut om en fritidsklubb i allaktivitetshuset Allis som tillvidare kan ombesörja behovet i Årsta och Fålhagen.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnaden för att etablera en fritidsklubb beräknas till 1 100-1 400 tkr per fritidsklubb. Kulturnämnden måste ta hänsyn till detta i kommande budgetarbete.

Kulturförvaltningen

Sten Bernhardsson
Direktör, chef för kulturförvaltningen

Bilaga Strategisk plan för utveckling av fritidsklubbar 2017-2021

Strategisk plan för utveckling av fritidsklubbar 2017-2021

2017-05-22

Innehållsförteckning

Strategisk plan för utveckling av fritidsklubbar 2017- 2021	3
Inledning.....	3
Syfte med planen.....	3
Metod/frågeställningar	3
Fritidsklubbar idag	3
Tidigare beslut om att starta fritidsklubbar	6
Behov av fritidsklubb.....	7
Växande andel barn.....	7
Områden som saknar fritidsklubb idag.....	7
Skolor/områden med många barn 10-12 år i fritidshem.....	9
Lokalplanering nya skolor, utbyggnader och renovering.....	9
Finansiering av nya eller utökade fritidsklubbar	10
Vad krävs för att starta en fritidsklubb.....	10
Lokaler för fritidsklubb	10
Behov av etableringar framöver	11
Områden med behov i närtid.....	11
Områden med behov - möjliga att lösa inom några år	11
Kostnad.....	11

Strategisk plan för utveckling av fritidsklubbar 2017- 2021

Inledning

Fritidsklubb är en öppen fritidsverksamhet som erbjuds barn 10-12 år i enlighet med skollagen. Skollagen är tydlig i sin skrivning när det gäller kommunens skyldighet att erbjuda fritidshem: "Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem" (14 kap 7 §).

Fritidsklubbar är en öppen verksamhet som erbjuds barn från höstterminen det år då eleven fyller 10 år. Öppen fritidsverksamhet utgår från barnens behov av fritidsaktiviteter och möjlighet att utveckla intressen. Verksamheten anpassas efter barnets ålder och bygger på barnets behov. Verksamheten når många av kommunens 10-12 åringar och har en relativt bra geografisk spridning. Idag betalar man som förälder 200 kr/månad för ett inskrivet barn på fritidsklubb. Du kan skriva in ditt barn på valfri fritidsklubb, oavsett var barnet bor eller går i skolan.

Fritidsklubben har en viktig förebyggande roll med bra tillgänglighet, låga avgifter, och en verksamhet som bedrivs på barnens villkor.

Syfte med planen

Som beskrivet ovan är spridningen av fritidsklubbar relativt god, men det finns geografiska luckor där det idag saknas verksamhet, samtidigt som staden växer och nya behov av fritidsklubbar uppstår.

Syfte med planen är att synliggöra där det saknas fritidsklubbar idag, samt där behov kommer att finnas i närtid för att därmed skapa underlag för strategisk planering av nya fritidsklubbar.

Metod/frågeställningar

- Hur många barn är idag i ålder 10-12 år? Hur många av dem är inskrivna i fritidsklubb?
- Hur många barn 10-12 år beräknas det finnas 2020
- GIS-karta. Här ligger fritidsklubbarna idag.
 - Var finns det skolor med mellanstadiebarn som är utan fritidsklubb?
- Hur många barn i åldern 10-12 år är inskrivna i fritidshem?
- Hur ser det potentiella behovet ut per område (nyko 3) idag och med prognos 2020?
- Hur ser planeringen ut för nya skolor och utbyggand av befintliga skolor
- Vid hur många barn/skola/område är det rimligt med en fritidsklubb?

Fritidsklubbar idag

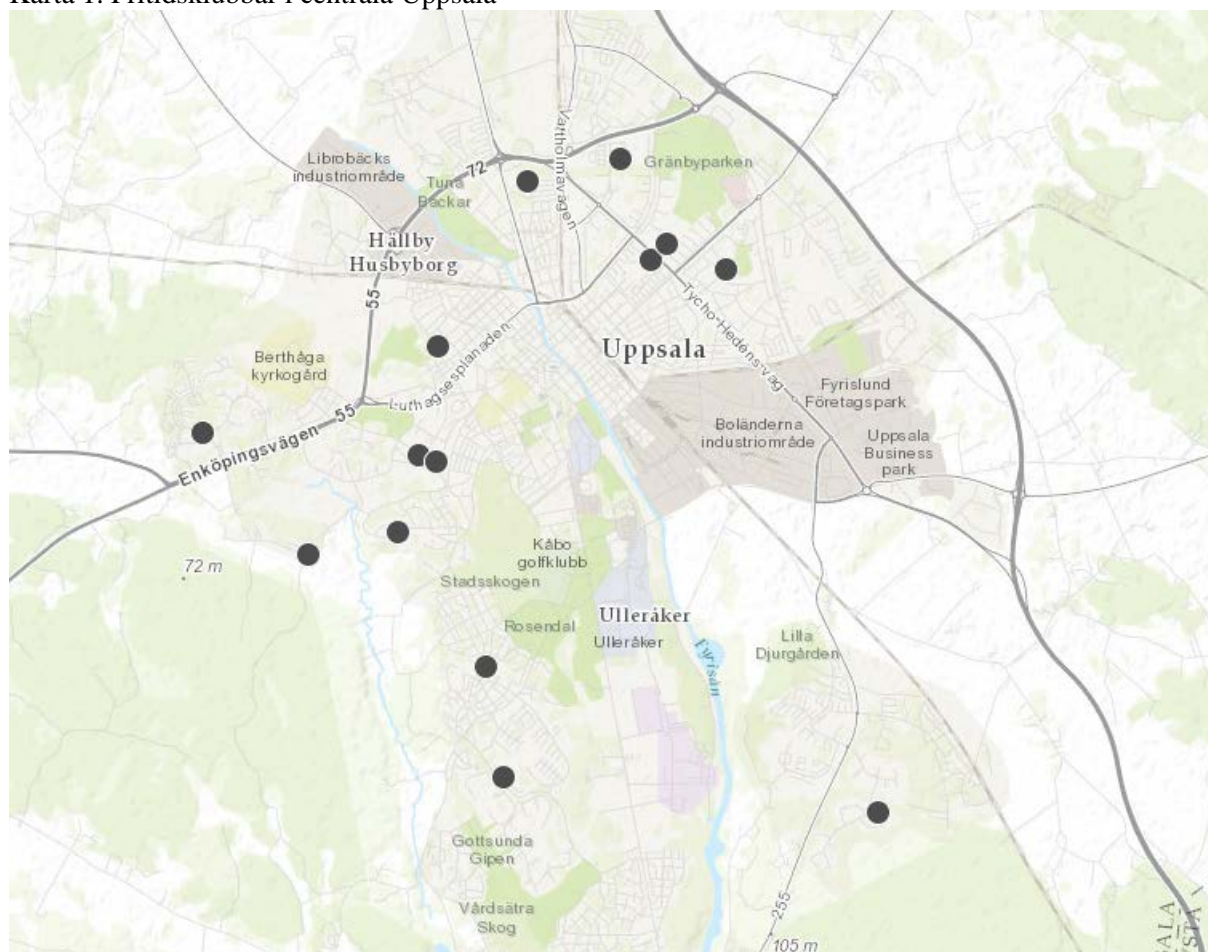
Kulturförvaltningens avdelning Fritid Uppsala driver 21 fritidsklubbar, och KFUM Uppsala en fritidsklubb. Fritidsklubbarna ligger utspridda i stad och på landsbygd, se tabell nedan. Av alla uppsalas 10-12 åringar var 35 procent inskrivna vid någon av kommunens fritidsklubbar i oktober 2016. Skillnaderna mellan olika upptagningsområden är dock stora.

Tabell 1, alla fritidsklubbar med antal inskrivna barn, 2016-11-15

Fritidsklubbar	Antal inskrivna barn 15-nov	antal barn enligt statistik	andel i fk av boende i området	Andel i fk av barn i närliggande skola
Almunge	51	101	50 %	40 %
Björklinge	203	213	95 %	82 %
Brantingsgården	95	207	46 %	69 %
Bälinge	135	369	37 %	94 %
Eriksberg	106	146	73 %	71 %
Gottsunda (KFUM)	84	579	15 %	17 %
Gränby	46	199	23 %	29 %
Järlåsa	34	63	54 %	97 %
Kvarngärdet	121	189	64 %	86 %
Löten	79	144	55 %	50 %
Gåvsta	63	231	27 %	49 %
Norby	97	202	48 %	62 %
Ramsta	58	190	31 %	64 %
Skyttorp	13	23	57 %	93 %
Stenhagen	91	258	35 %	54 %
Storvreta	176	434	41 %	72 %
Sävja	101	246	41 %	52 %
Tiunda	174	280	62 %	49 %
Domarringen	269	301	89 %	80 %
Vattholma	88	117	75 %	147 %
Villan (Disponentvillan)	170	129	132 %	100 %
Vänge	82	130	63 %	75 %
Totalt 2016	2336	4751	55 %	70 %
Uppsala Waldorfskola	30			

De områden som har ett högt deltagande (ibland över 100 procent) ligger i områden där det finns skolor som lockar elever från hela kommunen. I vissa fall deltar alltså barn i en fritidsklubbs verksamhet trots att de inte själva bor inom det geografiska upptagningsområdet för fritidsklubben. Den låga inskrivningsdragen i några stadsdelar kan ha flera orsaker. Analysen är komplex att göra men kan vara viktig för etableringen av framtida fritidsklubbar. För att kunna titta på orsak och samband behöver man studera förutsättningarna för varje fritidsklubb separat. Har det med socioekonomiska faktorer att göra, skolans attraktionskraft (om fritidsklubben ligger i skolan), fritidsklubbens lokalisering, eller hur verksamheten på fritidsklubben bedrivs.

Karta 1. Fritidsklubbar i centrala Uppsala

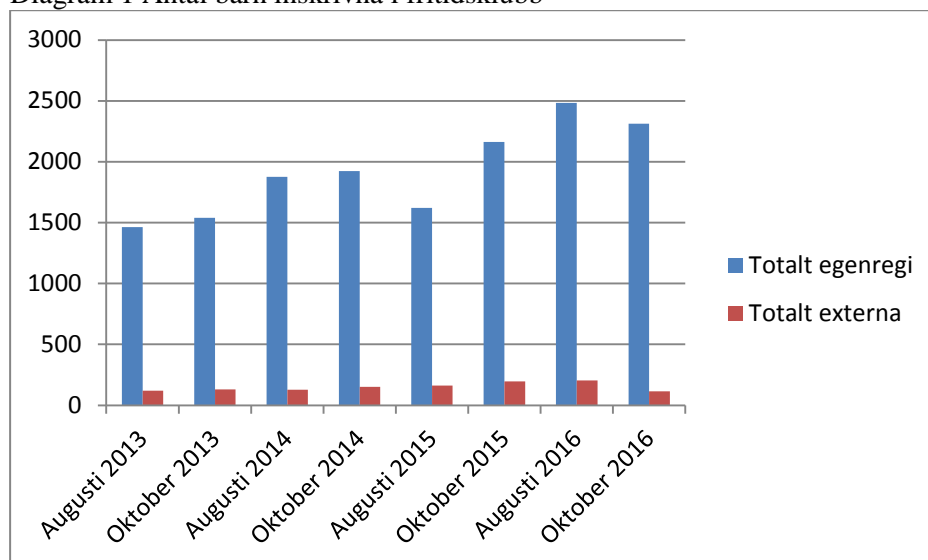

I exemplet Stenhagen finns det två skolor. Fritidsklubben ligger i Västra Stenhagenskolan, medan de flesta mellanstadiebarnen går i Östra Stenhagenskolan, vilket troligtvis påverkar att inte fler barn väljer att skriva in sig. I Gottsunda/Valsätra finns det en fritidsklubb med 84 inskrivna barn, vilket är 15 % av alla boende i hela Gottsunda/Valsätra-området. Fritidsklubben ligger på gränsen mellan dessa områden. KFUM:s fritidsklubb i Gottsunda ligger inte i eller i nära anslutning till en skola, och dessutom i ett område som inte alla finner tryggt, vilket gör attraktionskraften mindre trots att verksamheten i sig kan hålla en hög kvalitet. Orsakssambanden skulle behöva studeras närmare, men fritidsklubbens placering är troligtvis en viktig parameter för attraktionskraften.

Den öppna fritidsverksamheten (hanteras som fritidsklubb) på Uppsala Waldorfskola, med 30 inskrivna barn i oktober 2016, är nära kopplat till skolan och en slags förlängning av skolans fritidshemsverksamhet. Den har inte skapats som en del av ett system med övriga fritidsklubbar där man kan välja fritidsklubb oavsett skola. Uppsala Waldorfskola har även ett eget ersättningsystem där de får ersättning/fritidsklubbarn till skillnad för övriga fritidsklubbar (både kommunalt drivna och i extern regi) där ersättningen är en fast summa/klubb. Kulturnämnden har gett förvaltningen i uppdrag att utreda ansvar och ersättning för den öppna fritidsverksamheten vid Uppsala Waldorfskola framöver. Frågan hanteras inte vidare här utan förvaltningen återkommer i ett separat ärende under hösten 2017.

Antalet inskrivna barn totalt i fritidsklubb stiger stadigt. Det har förstås flera orsaker varav inflyttningen i Uppsala är en, utbyggnaden som har skett av fler fritidsklubbar i början på 2010-talet en, men också en bra kvalitativ verksamhet som barn och föräldrar vill använda sig av. I oktober 2013 var det 1540 barn inskrivna i fritidsklubb och i oktober 2016 2312 barn.

Diagram 1 Antal barn inskrivna i fritidsklubb

Tidigare beslut om att starta fritidsklubbar

I Barn- och ungdomsnämndens budgetbeslut inför 2013 (BUN-2012-1407) påtalades att nya fritidsklubbar behövde etableras för likvärdighetens skull.

”Behov av nyetablering av fritidsklubbar finns i delar av kommunen där verksamheten saknas eller ligger på för långt avstånd för eleverna. Den nya skollagen är starkare i sin skrivning när det gäller kommunens skyldighet att erbjuda fritidshem: ”Fritidshem ska erbjudas till och med vårterminen det år då eleven fyller 13 år. Från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år får öppen fritidsverksamhet erbjudas i stället för fritidshem” (14 kap. 7 §).”

Under planeringsperioden 2013-2015 menade man att nya fritidsklubbar borde startas i Innerstaden/Fålhagen, Årsta, Almunge, Gamla Uppsala/Nyby, Gåvsta och Ramstalund samt en nyetablering i Gottsunda.

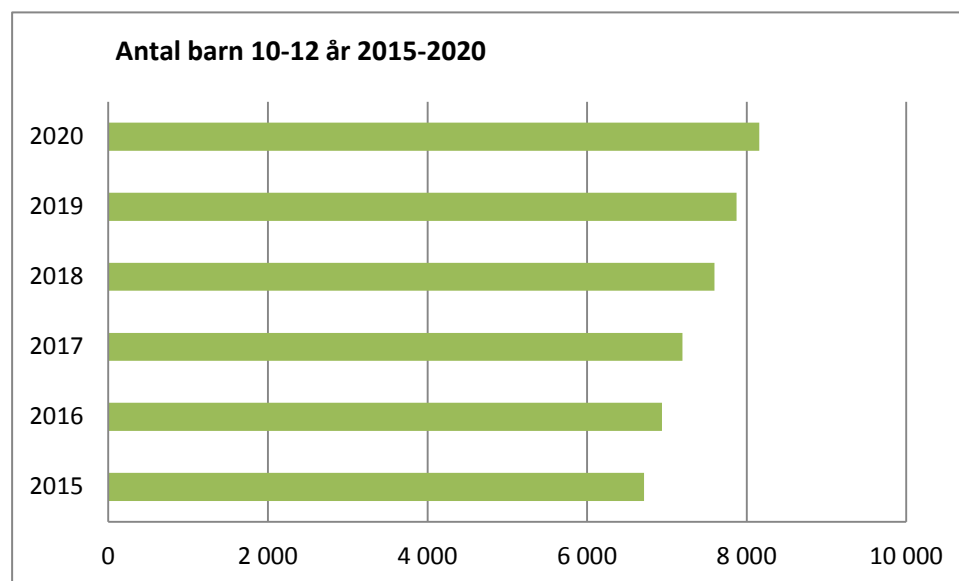
I tjänsteskrivelsen redogör Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad för att en fritidsklubb beräknas kosta ca 650 tkr beroende på lokalsituation och att av kommunens förhyrda lokaler ska användas i så stor utsträckning som möjligt. Kontoret konstaterar vidare att Barn- och ungdomsnämnden har resurser att starta två till tre nya fritidsklubbar/år. Kontoret föreslår att uppdraget att etablera nya fritidsklubbar ges till styrelsen för vård och bildning för att samordna verksamheten med nämndens uppdrag om fritidsgårdsverksamhet. I Gottsunda föreslår man att nuvarande producent får uppdraget att etablera en ny fritidsklubb. Barn- och ungdomsnämnden beslutade att nya fritidsklubbar etableras i Almunge och Ramstalund år 2013, Gottsunda och Innerstaden/Fålhagen år 2014 och Årsta och Gåvsta år 2015, samt uppdrog till Styrelsen för vård och bildning att år 2013 etablera fritidsklubbar i Almunge och Ramstalund. 2014-04-17, BUN-2014-0776, beslutade Barn- och ungdomsnämnden att etablera en fritidsklubb i Gåvsta, samt att ge KFUM i uppdraget att utvidga sin fritidsklubb i Gottsunda.

Av ovanstående beslut återstår att etablera fritidsklubb i Innerstaden/Fålhagen och Årsta. Inget beslut är taget då det gäller eventuell fritidsklubb i Gamla Uppsala/Nyby.

Behov av fritidsklubb

Växande andel barn

Diagram 2

Enligt den senaste befolkningsprognosen kommer det finnas 8156 barn i åldern 10-12 år 2020, det är en ökning med 21 % (1444 barn) jämfört med 2015.

Områden som saknar fritidsklubb idag

Tabell 2, områden som saknar fritidsklubb (rödmarkerade)

Område	2015	Prognos 2020	Fritidsklubb
	Antal barn	Antal barn	
111 Innerstaden	173	211	
121 Gränby	210	247	Gränby
122 Kvarngärdet	183	302	Kvarngärdet
123 Svartbäcken	180	166	Domaringen
124 Löten	149	156	Löten
125 Tuna backar	92	114	Domaringen
126 Gamla Uppsala-Nyby	236	320	
131 Fålhagen	138	161	
132 Sala backe	195	271	Brantingsgården
133 Årsta	252	272	
134 Kungsängen	44	166	Behov kommer
141 Sävja-Bergsbrunna	245	252	Sävja

142 Nántuna-Vilan	181	260	
151 Ulleråker	53	61	
153 Valsätra	180	221	KFUM
154 Gottsunda	399	426	KFUM
156 Sunnersta	308	361	
161 Kåbo	98	195	Behov kommer
163 Norby	187	220	Norby
164 Eriksberg	153	180	Eriksberg
167 Flogsta-Ekeby	124	143	Disponentvillan
171 Stenhagen	239	288	Stenhagen
174 Luthagen	264	344	Tiunda
176 Librobäck	23	72	
211 Södra Hagundabygden	183	215	Ramsta
212 Vängebygden	137	139	Vänge
213 Järlåsabygden	75	68	Järlåsa
221 Östra Bälungebygden	385	347	Bälunge
222 Västra Bälungebygden	81	58	Bälunge
231 Björklingeområdet	215	232	Björklinge
241 Gamla Uppsalabygden	29	41	
242 Storvretabygden	400	526	Storvreta
243 Vattholmabygden	106	122	Vattholma
244 Skyttorpsbygden	26	34	Skyttorp
251 Vaksalabygden	78	215	Behov kommer
252 Södra Rasbobygden	125	118	Gåvsta
253 Norra Rasbobygden	117	70	Gåvsta
261 Danmarksbygden	52	59	
262 Funbobygden	110	139	
263 Almungebygden	87	117	Almunge
264 Knutbybygden	74	69	

I tabellen ovan kan man läsa ut vilka områden som saknar fritidsklubb idag och vilka som områden som har ett ökat behov av fritidsklubb 2020. Områden med fler än 100 barn som är utan täckning av fritidsklubb idag är Innerstaden, Gamla-Uppsala/Nyby, Fålhagen, Årsta, Nántuna-Vilan, Sunnersta, Vaksala och Funbo. I Gottsunda/Valsätra bor det totalt 579 barn men området har bara en fritidsklubb på Bandstolsvägen (i gränslandet mellan Gottsunda och Valsätra.) Här borde det rimligtvis finnas behov av en fritidsklubb till.

Behovet av fritidsklubbar styrs dock inte bara av var barnen bor, utan kanske i ännu större grad var de går i skolan. I Funbo finns det i dagsläget ingen mellanstadieskola, och därmed är behovet litet av en fritidsklubb i området, men på sikt i takt med att Gunsta fortsätter att växa och det blir en skola där, kommer det behövas en fritidsklubb.

År 2020 kan man utläsa av tabellen att Kåbo (Rosendal) har växt, liksom Vaksalabygden (Lindbacken) och Kungsängen.

Skolor/områden med många barn 10-12 år i fritidshem

De flesta barn 10-12 år är inskrivna i fritidsklubb. Föräldrarna har dock rätt att ha sina barn inskrivna på fritidshem tills vårterminen det år de fyller 13 år. Det kan handla om barn som är i behov av särskilt stöd och inte klarar av att vara i en öppen verksamhet, barn i områden/stadsdelar där det inte finns någon fritidsklubb eller föräldrar som helt enkelt vill ha en större omsorg om barnet. Antal barn 10-12 år inskrivna i fritidshem kan vara en parameter för att påvisa behov av fritidsklubb.

I Valsätraskolan är det 26 barn i åk 4 och 3 barn i åk 5 inskrivna i fritidshem. I Almtunskolan är det 13 barn i åk 4 och 6 barn i åk 5 inskrivna i fritidshem. I Sunnerstaskolan är det 15 barn i åk 4 och 2 barn i åk 5 inskrivna i fritidshem. I Fredrika Bremerskolan (Nyby) är 33 barn i åk 4 inskrivna i fritidshem. Varje årskurs innehåller 60-80 barn. I Treklängens skola i Gottsunda är det 11 barn i åk 4 inskrivna i fritidshem. Siffrorna kan ange att det saknas fritidsklubb i området, och att barnen har behov av omsorg, men statistiken behöver studeras närmare, jämföras med skolor i områden där det finns fritidsklubbar, samt med hur många barn i åk 4 och 5 som går på fritidshem totalt.

Lokalplanering nya skolor, utbyggnader och renovering

Tabell 3, Tidplan för nya och utbyggda skolor

Nya skolor	Område	År	Behov
Tiunda	Luthagen	2018	Fritidsklubb finns
Lindbacken	Lindbacken	2019-20	Fritidsklubb planeras
Rosendal	Rosendal	2020	Fritidsklubb planeras
Kvarngärdet	Kvarngärdet	2020	Fritidsklubb finns
Bälinge	Bälinge	2020	Fritidsklubb finns, ska planeras in i samband med nya skolan -lokalförändring begärd
Gunsta	Gunsta	2020-21	Behov kommer finnas
Stabby	Stabby	Efter 2021	Behov kommer finnas
Bäcklösa	Valsätra	Efter 2021	Behov kommer ev att finnas
Gamla Uppsala	Gamla Uppsala	Efter 2021	Behov kommer finnas
Busstomten Kungsängen	Kungsängen	Efter 2021, 2022	Behov kommer finnas
Utbyggnad av skolor	Område	År	Behov
Ramsta	Ramstalund	2018	Fritidsklubb finns, planeras i nya skolan tillgänglighetsanpassning
Fredrika Bremer	Nyby	2020	Behov kommer finnas, stort behov
Johannesbäck	Johannesbäck	2020	Finns om ny fritidsklubb i Allis ht 2017
Flogsta	Flogsta	2020	Fritidsklubb finns i disponentvillan, behov av en till i nya skolan?
Almtuna	Almtuna	2020	Behov finns
Storvreta	Storvreta	2020	Behov kommer finnas
Liljefors	Gränby	2020	Fritidsklubb finns i Gränbyskolan, ersättas med nya lokaler i Liljefors skolan?
Stenhagen	Stenhagen	2021	Behov kommer finnas
Årstaskolan	Årsta	2021	Behov finns

Utöver ovanstående kommer renoveringar att ske av Brantingskolan och Sverkerskolan

När behov av fritidsklubb i Lindbacken kommer finnas är i dagsläget osäkert. Det beror på om skolan som ska byggas kommer att rymma mellanstadiebarn, eller fyllas med lågstadie barn. Utvecklingen får studeras närmare. Det finns dock förberett för en fritidsklubb i den kommande sporthallen. I Rosendal planeras det för en fritidsklubb antingen i multihallen eller i skolan. I Gunsta/Funbo bor det redan idag många mellanstadiebarn (se tabell 2). En mellanstadieskola saknas i området och barnen går i skola i

exempelvis Almunge och Danmark. Blir det en skola för barn 10-12 år i Gunsta så kommer behovet av en fritidsklubb vara stort.

I Gamla Uppsala/Nyby finns behov av fritidsklubb redan idag, och kan lösas på sikt (2020) vid ombyggnad av Fredrika Bremerskolan, samt vid nytt skolbygge i Gamla Uppsala. På Disponentvillan går barn från hela staden. Där behövs en djupare analys för att kunna bedöma behovet av en till fritidsklubb i den nya Flogtaskolan. Området i Gränby behöver studeras närmare när stadsbyggnadsförvaltningen/enheten för lokalförsörjning påbörjar planering för utbyggnad av Liljeforskskolan. Alla vågar inte ta sig från Liljeforskskolan till fritidsklubben på Gränbyskolan som är en skola åk 6-9. Där skulle man kunna studera en flytt av fritidsklubben till Liljeforskskolan eller om möjligt planera för nya lokaler för Gränby kulturcentrum, som på ett mer neutralt sätt ombesörjer både Liljeforskskolans och Gränbyskolans behov och där fritidsklubben kan husera.

Finansiering av nya eller utökade fritidsklubbar

Kontoret för barn, ungdom och arbetsmarknad bedömde 2013 att Barn- och ungdomsnämnden hade resurser för att etablera två till tre fritidsklubbar per år. Enligt nuvarande demografiska beräkningsmodell för nämndernas budget beräknas kommunbidraget till kulturnämnden öka med ett stigande antal barn och unga i kommunen. Det är i dagsläget oklart om behoven av nyetableringar av fritidsklubbar kan täckas av kommunbidraget. Med en Strategisk plan för Fritidsklubbar som följer planeringen av nya skolor och som uppdateras med nya nyckeldata årligen har nämnden underlag som kan ligga till grund för prioriteringar av resurser och för beslut om nya fritidsklubbar.

Vad krävs för att starta en fritidsklubb

I områden/skolor med över 100 barn i åldern 10-12 år är det rimligt att titta på behovet av fritidsklubb. För att starta upp en större fritidsklubb krävs det tre personal motsvarande 1,8 årsarbetare. Fritid Uppsala uppskattar att det kostar 1 100 – 1 400 tkr/år att drifva en fritidsklubb 2018 inklusive personal och lokal. Fritidsklubbsavgiften täcker kostnaden för mellanmål, samt lunch vid lov. Driftskostnaden beror på vilken typ av lokaler fritidsklubben flyttar in i, om de är nybyggda skollokaler med hög hyra, äldre lokaler med lägre hyra, eller lokaler där man kan samutnyttja ytor.

Lokaler för fritidsklubb

Fritid Uppsala har länge velat utöka med en fritidsklubb i Årsta, enligt beslutet Barn- och ungdomsnämnden tog 2013, om att bilda fritidsklubb i Årsta 2015, men det är svårt att hitta en lokal som passar för ändamålet i eller i nära anslutning till Årstaskolan. Samma problem finns i Sunnersta där det finns 317 mellanstadiebarn i oktober 2016, men ingen fritidsklubb, och Sunnerstaskolan är redan trångbodd. Det gör att förvaltningen måste ligga ett steg före, och i samarbete med stadsbyggnadsförvaltningen, enheten för lokalförsörjning, aktivt verka för lokaler för fritidsklubb vid renoveringar och utbyggnader av befintliga skolor, eller vid nybyggnationer, som ex vid ny/renoverad skola i Årsta som planeras till 2021.

En annan fråga är om man i vissa områden kan samla fritidsklubbsbarn från flera skolor som ex den i disponentvillan, eller i redan befintliga verksamheter som Allis där man kan ha en temafritidsklubb som når barn från flera skolor/stadsdelar. Lokalkostnaden kan dock vara kostnadsdrivande när den ligger utanför skolans lokaler, men kan klubben ombesörja behov från flera skolor, kan det ändå vara ett effektivt resursutnyttjande.

Behov av etableringar framöver

Kulturnämnden måste välja ambitionsnivå. Ska resursfördelningen ligga på två nya fritidsklubbar per år som det fanns utrymme för under barn – och ungdomsnämndens tid, eller vad mäktar nämndens och kommunens ekonomi med? Å andra sidan går det inte att komma ifrån att kommunen enligt skollagen har ansvar för att erbjuda skolbarnsomsorg till vårterminen det år eleven fyller 13 år. De flesta barn i mellanstadieåldern är mogna för att ta ett större eget ansvar och få vistas i en verksamhet som har deras intresse i fokus, och inte omsorgsbehovet hos föräldrarna.

Fritidsklubben har en viktig förebyggande roll med bra tillgänglighet, låga avgifter, och en verksamhet som bedrivs på barnens villkor. Barnen får möjlighet att vistas i en pedagogisk verksamhet med trygga vuxna som ser dem. Skulle kommunen enbart bedriva fritidhemsverksamhet skulle de flesta barnen i åldern vara utan vuxna i sin närhet under eftermiddagstid eftersom få barn vill gå kvar i fritidshem efter åk 3.

Områden med behov i närtid

Årsta, Innerstaden/Fålhagen, Sunnersta/Gottsunda

Områden med behov - möjliga att lösa inom några år

Almtuna, Flogsta, Gamla Uppsala/Nyby, Gunsta, Lindbacken, Kungsängen, Rosendal, Stabby, Stenhagen

Tidplan enligt behov och skolplanering

Ht 2017	Fritidsklubb på Allis, kan tillsvidare ombesörja behovet i Fålhagen (Kungsängen) och Årsta
2018	Sunnersta - Gottsunda
2019	Lindbacken (ev)
2020	Almtuna, Flogsta (ev), Fredrika Bremer (Nyby), Rosendal,
2021-2022	Gunsta, Stenhagen (ev), Årsta
2022-2023	Gamla Uppsala, Kungsängen, Stabby

Kostnad

13 nya fritidsklubbar inom en period på fem år skulle innebära ökade driftskostnader på 14,3 miljoner kronor (i dagens kostnadsläge och beräknat på 1 100 tkr/fritidsklubb/år) 2022.

Utöver nya fritidsklubbar tillkommer kostnadsökningar för lokalförbättringar för redan befintliga fritidsklubbar i samband med att skolor renoveras eller byggs ut. Fritidsklubbar med många inskrivna barn kan dessutom behöva utöka sina lokaler.